

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om forlængelse af visse frikommuneforsøg m.v.

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).

(Fremsat 6/10 93).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Erling Christensen (S):

Pludselig i juni måned 1985 på KL's delegeretmøde dukkede et nyt ord op i dansk kommunalpolitik: frikommune, og meget hurtigt efter, i efteråret 1985, vedtog Folketinget så loven om frikommuneforsøg. Loven skulle gælde i én kommunal valgperiode, altså 4 år. Senere forlængede Folketinget løbetiden til det dobbelte.

Tiden løber, og nu udløber loven. Først til foråret skal vi her i Tinget se på ministerens redegørelse for hele frikommuneforløbet. Men allerede nu kan jeg kort sige, at selv om der har været stille om frikommuneforsøgene de seneste år, har forskellige forsøg haft afgørende indflydelse på Folketingets lovgivning på mange områder.

Op til det nært forestående kommunevalg kan vi derfor også glæde os over i fællesskab at kunne fortælle de nye kommunalbestyrelsesmedlemmer, at hvad der politisk rører sig i amterne og kommunerne, også sætter aftryk på den lovgivning, der finder sted her i Folketinget.

Selv om frikommuneforsøgsloven ophæves, vil vi også i fremtiden se, at ideer og forslag fra amter og kommuner vil få betydning for vores lovgivning. Lovforslaget, der foreligger for os, viser det. Nogle forsøg fortsætter, nye forsøg tillades ved, at de enkelte ministre i deres lovgivning giver mulighed for forsøg, og forsøget med oprettelse af lokaludvalg bliver om et par måneder til en permanent tilladelse for alle kommuner.

Da det tydeligt fremgår af lovforslaget, hvad indholdet er, skal jeg ikke nævne de enkelte dele af det. Socialdemokratiet kan selvfølgelig støtte lovforslaget, som efter min formening hurtigt kan gennemføres.

Blot vil jeg til § 1, nr. 1, vedrørende forsøgene med de kommunale budget- og regnskabsområder sige, at de kan gøres permanente efter afslutningen af det af indenrigsministeren igangsatte udvalgsarbejde. Hvis der skal lovgivning til på området, for at de kan fortsætte, må den lovgivning foretages senest næste år, hvis de mange forsøgskommuner ikke skal lide et alvorligt afbræk i de mangeårige rutiner på dette område.

Torben Rechendorff (KF):

Efter Det Konservative Folkepartis opfattelse var det en betydelig landvinding, da vi i 1985 fik frikommuneloven. Der var, og der er, meget betydelige behov i både primærkommuner og amtskommuner for at udføre forsøg på de administrative og funktionsmæssige områder.

De 380 iværksatte forsøg viser efter vores opfattelse med al ønskelig tydelighed, at den daværende borgerlige regering så rigtigt, da lovgivningen blev udformet. Behovet har vist sig at være enormt, og havde der eksisteret en generel mulighed for forsøgsarbejde i kommunerne, ville vi have oplevet langt flere initiativer og utvivlsomt også have fået både gode og mindre gode erfaringer i endnu rigeligere mål, end tilfældet nu er.

På den baggrund vil jeg gerne allerede nu på Det Konservative Folkepartis vegne tilkendegive, at vi lægger overordentlig stor vægt på ministerens tilsagn om den samlede rapport til Folketinget i foråret 1994. Især har vi hæftet os ved ministerens egen formulering:

»Endvidere vil redegørelsen omhandle spørgsmålet om kommunernes fremtidige forsøgsmuligheder.«

Vi opfatter denne formulering sådan, at det er regeringens hensigt at give kommunerne forsøgsmuligheder også efter frikommunelovens udløb. Vi ser gerne vide muligheder med betydelig selvstændig kompetence til det enkelte amtsråd og til den enkelte kommunalbestyrelse. Alt andet ville efter vores opfattelse være et tilbageskridt. Vi ønsker altså yderligere at udvide rammerne for forsøgsvirksomhed. Jeg opfattede hr. Erling Christensens udtalelser som støtte til dette synspunkt.

Med andre ord: Vi forventer med betydelig interesse ministerens rapport, og vi afventer specielt med stor interesse ministerens forslag

[Torben Rechendorff]

om fortsat forsøgsvirksomhed og måder, hvor på forsøgsvirksomhed kan etableres inden for gældende eller kommende lovgivning.

Lovforslagets forlængelse af godkendte frikommuneregulativer dels til 1. august 1994, dels til udgangen af 1995 på en række ministerområder har vi ingen bemærkninger til, og med den indledende melding om det nødvendige i fortsatte frikommuneforsøg har vi heller ingen bemærkninger – og det har jo også ligget i luften hele tiden – til lovens ophævelse den 31. december d.å.

Else Winther Andersen (V):

Lovforslaget muliggør en forlængelse af nogle af de forsøg, som efter loven om frikommuner iværksattes i 1985. Der er ingen tvivl om, at frikommuneforsøgene i den mellemliggende periode har omfattet mange forskelligartede områder, hvor de erfaringer, der er gjort, har dannet baggrund for senere lovgivning. Der har været stor idérigdom i de kommuner, der har været med.

Men det vigtigste har været, at den enkelte kommune har iværksat forsøgene ud fra lokale ønsker og behov, og det er med til at styrke det kommunale selvstyre, når beslutningerne bliver truffet så nær borgerne som muligt.

Derfor synes Venstre, at det er en dårlig idé at ophæve loven om frikommuner, som det fremgår af § 8, stk. 2. Lad os da lade kreativiteten blomstre! Det er nu engang den enkelte kommune, der véd bedst for sine borgere. Forskelligheden kan vi jo lære af.

Et yderligere argument for at forlænge loven er, at den samlede oversigt over erfaringer først vil foreligge efter den endelige evaluering efter forsøgenes udløb i 1993. Men allerede det, der foreligger nu, er jo til inspiration for os, så lad det da fortsætte! Men jeg kan selvfølgelig godt allerede nu spørge ministeren, om hun kan løfte sløret for, hvad man har tænkt sig at sætte i stedet, når disse forsøg ophører.

Venstre er positivt stemt for at lade de enkelte forsøg fortsætte, og vi vil forhåbentlig også se et lovgivningsmæssigt initiativ fra regeringen på nogle områder såsom forsøgene i Esbjerg, Ballerup og Åbenrå Kommuner, hvor man har haft selvstændig kompetence til tilkendelse af invalidebiler m.v. Det er nogle gode erfaringer, de har indhøstet, og de er gode at bygge en fremtidig lovgivning på.

Derfor vil jeg også godt spørge ministeren, om alle de forsøg, der er rundt om, som man ønsker at fortsætte med, også er med i denne lovgivning.

Derimod oplever Venstre det modsatte, når man taler om landzonekompetencen: dér går regeringen ind og siger, at den ordning ønsker man ikke at køre videre. Her tænkes der på de forsøg, der har været lavet, hvor kompetencen er overført fra amtsrådet til kommunalbestyrelsen. Selv om kommunerne her har givet udtryk for, at de har været meget positive over for det og det har givet en kortere sagsbehandlingstid for borgerne, har regeringen ikke ønsket at ændre reglerne på det område, og det mener jeg kun kan være til skade for landdistrikterne. Disse forsøg vil Venstre gerne være med til at forlænge.

Som sagt er vi ikke meget for ophævelse af selve loven om frikommuner, men vi ønsker et grundigt udvalgsarbejde for også at se på de ting, som regeringen ikke ønsker forlænget.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Jeg vil gerne spørge Venstres ordfører vedrørende landzonekompetencen: Har Venstres ordfører undersøgt, hvor mange kommuner der har benyttet sig af muligheden for selv at bestemme kompetencen i landområderne, som loven jo giver mulighed for, netop ved at få afgrænset landzoneområderne i en kommuneplan, at få afgrænset disse områder i en offentligt godkendt lokalplan? Hvis Venstre kan dokumentere, at kommunerne har gjort det, så kan vi diskutere det; men min opfattelse er, at der ikke er ret mange kommuner, der har benyttet sig af muligheden for at lave lokalplan i landzone og dermed har bevaret kompetencen i kommunen.

Pelle Voigt (SF):

Da mit partis ordfører, fru Pernille Frahm, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes og SF's vegne gøre følgende bemærkninger til lovforslaget:

Forslaget går ud på at forlænge frikommuneforsøget. Det blev iværksat i 1985 og skulle afsluttes i 1993. I starten drejede det sig om 22 kommuner og 5 amtskommuner. I 1988 blev forsøget udvidet til at omfatte 30 kommuner og 6 amtskommuner. Forslaget giver ministre, på

[Pelle Voigt]

hvis område der er behov herfor, mulighed for at godkende, at enkelte frikommuneforsøg fortsætter i en periode efter 1993. Endvidere indeholder forslaget en bestemmelse om, at selve frikommuneloven bortfalder.

Forslaget drejer sig om igangværende forsøg, som der bliver mulighed for at forlænge til udgangen af 1994. Det vil SF gerne støtte. Vi har set på frikommuneordningen i et positivt lys, og vi håber, at de mange forsøg bliver grundigt evalueret, så de eventuelt kan danne baggrund for ændrede regler på udvalgte områder på et senere tidspunkt. Til den tid vil SF tage stilling til ændringerne enkeltvis.

Poul Nødgaard (FP):

Fremskridtspartiet er i princippet tilhænger af frikommunetanken, og vi har med stor interesse fulgt de mange forsøg, der har været gjort i kommuner og amtskommuner landet over. Da loven udløber med udgangen af 1993, har indenrigsministeren så fremsat et lovforslag, der lægger op til, at frikommunerne skal kunne fortsætte på de områder, hvor man ønsker noget mere erfaring.

Det lyder jo meget rigtigt og godt, men hvad sker der så pr. 1. januar 1994? Det fremgår ganske vist, at der i foråret 1994 vil komme en rapport om frikommuneforsøgene, der i øvrigt allerede har inspireret til nogen lovgivning, og mere vil følge.

Jeg synes ligesom, der er lidt, der halter, når jeg sidder og læser det her lovforslag, for som jeg læser det, så stopper alle frikommuneforsøgene i realiteten den 31. december 1993 bortset fra de forsøg, der i dag lægges op til skal fortsætte. Det vil på jævnt dansk sige, at vi kan komme i den situation, at vellykkede frikommuneforsøg, der måske har kørt i årevis, må stoppes, indtil ministeren eller andre ministre engang i 1994 er fremkommet med den omtalte rapport, der så igen skal følges op af en eller anden lovgivning. Det er da muligt, at der er noget, jeg har misforstået – men jeg tror det næppe – og så hører jeg det vel, når indenrigsministeren runder af.

I øvrigt synes jeg, det ville være en idé, at der ud over frikommuneområderne generelt blev ryddet op i den skov af bestemmelser og forordninger, som gælder for vore kommuner og amter. Prøv blot at se, hvor kompliceret tingene er blevet, siden vi fik kommunesammen-

lægningerne i 1970. I de mindre kommuner, der eksisterede indtil da, levede beboerne i frihed og tryghed og uden det hav af bestemmelser og forordninger, der kun har ét ganske bestemt formål, nemlig at skabe bureaukrati og værst af alt at tage den personlige frihed fra det enkelte menneske.

Når kommunalreformen runder 25 år den 1. april 1995, bør dette markeres ved, at Folketinget op til sølvbryllupsdagen kan fremsætte forslag til en række forenklinger og tage afsked med en række unødvendige bestemmelser og forordninger. Giv befolkningen den sølvbryllupsgave! Jeg må dog nok sige, at jeg desværre ikke har den store tiltro til, at det kan ske med den nuværende indenrigsminister i stolen.

Fremskridtspartiet har noteret sig én ganske bestemt ting ved den lov, vi ser i dag – jeg tror, det var Venstres ordfører, der også var lidt inde på det – og det er med hensyn til by og landzoneloven. De frikommuneforsøg, der nu har kørt et antal år, har jo betydet, at man har kunnet have en lidt lempeligere administration af by- og landzoneloven i de kommuner, der har været frikommuner, og som har ønsket at lave frikommuneforsøg vedrørende by- og landzoneloven. Det, der nu sker, har jeg læst, er ganske enkelt det, at det hele stopper den 1. januar 1994 og man vender tilbage til, at det er landets amtskommuner, der simpelt hen styrer det område fuldstændig.

Det synes jeg er meget betænkeligt i en tid, hvor vi taler om decentraliseringer, forenklinger, kommunalt selvstyre osv., og jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad regeringen med den socialdemokratiske indenrigsminister i spidsen egentlig har tænkt sig med at skærpe bestemmelserne på det område. Jeg føler – min egen kommune har også været frikommune – at det har været noget, der har kørt ganske godt. Selv om vi stadig væk på by- og landzoneområdet havde Planstyrelsen herinde i København, der godt kunne blande sig lidt i vores afgørelser, så havde vi dog en større kompetence end nu, hvor det igen skal tilbage til landets amtskommuner. Jeg synes, at indenrigsministeren skal tage under alvorlig overvejelse at få de her ting bragt på plads.

Jeg vil da også anholde CD, Kristeligt Folkeparti og De Radikale – jeg er spændt på at høre ordførertalen om lidt – for jeg mener simpelt hen, at der foreligger nogle forligstekster

[Poul Nødgaard]

omkring by- og landzoneloven. Inden vi går til udvalgsarbejdet, vil jeg få de ting gravet frem, og så vil jeg selvfølgelig, hvis der er mulighed for det, »anholde« de tre små regeringspartier på noget omkring land- og byzoneloven og den fremtidige administration af den. Så er det helt klart, at jeg vil følge den sag op.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Jeg synes, at det var interessante bemærkninger, hr. Poul Nødgaard kom med vedrørende kommunalreformen, som har sølvbryllup i 1995, om, at tingene var blevet komplicerede. Som nuværende kommunalbestyrelsesmedlem må hr. Poul Nødgaard da vide, at det helt klart var hensigten, at det skulle være kompliceret, fordi opgaverne blev lagt ud til kommunerne. Derfor fik man sammenlægningen, og derfor fik man rådhusene ude i de enkelte kommuner, for at man kunne gøre arbejdet selv ude i kommunerne.

Hr. Poul Nødgaard var også inde på landzonekompetencen. Det kunne være interessant, om hr. Poul Nødgaard så kunne fortælle fra sin kommune, hvor man har haft problemer med hensyn til landzonekompetencen, om man har benyttet sig af den mulighed selv at lave en afgrænsning i kommuneplanen, selv at vedtage en lokalplan i landzoneområdet og dermed bevare kompetencen hos byrådet. Det kan man gøre, og så er man ude over alle de problemer, som hr. Poul Nødgaard fortæller os er problemer. Det er i virkeligheden ikke et problem, hvis man vil gøre det arbejde ude i kommunalbestyrelserne.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Ja, det kan vi sikkert diskutere i timevis, hr. Erling Christensen. Jeg hæftede mig ved – for jeg har det med sådan lige at skrive stikord ned – at hr. Erling Christensen sagde ordret, at meningen med kommunalreformen i 1970 var, at det skulle blive kompliceret. Jeg synes, at det er tankevækkende, at en Socialdemokrat kan fremsætte en sådan udtalelse, og jeg vil håbe, at rigtig mange i den danske befolkning hører, at det er Socialdemokratiets syn på menneskene, at tingene skal være komplicerede for det enkelte menneske.

Og hr. Erling Christensen har ret, det er blevet præcis så kompliceret, som jeg beskrev. Tag f.eks. det sociale område: Der er faktisk ingen, der kan finde rundt i alle de mange regler og bestemmelser, der er. Og sådan kan vi køre hele det kommunale system igennem, hvor den ene lov efter den anden fra dette Folketing har betydet, at man må ansætte i hundrevis af mennesker i de kommunale administrationer til at sidde og prøve at finde ud af alle de love, der faktisk ikke gør mennesker mere lykkelige rundt omkring. Og det er vel at mærke Socialdemokratiet, der har lagt sig i spidsen med de mange bestemmelser.

Men lad mig nu lige springe det over et øjeblik, for jeg kan se, at lampen lyser, men det betyder vel ikke, at jeg skal holde inde lige med det samme. Om by- og landzonelovens kompetence vil jeg godt sige til hr. Erling Christensen, at det er utroligt, at en herre, der har været borgmester i en kommune på Fyn, ikke ved, hvor tåbeligt den lov har virket i rigtig mange kommuner. I min egen kommune har vi sloget med den, når f.eks. en landmand vil have lov til at bygge en aftægtsbolig ved gården. Der har været afslag på afslag. Ingen menneskelige hensyn har der været taget til en familie, der ønskede at slutte livet omkring den gård, de måske har haft hele deres liv. Regler og paragraffer udstukket af dette Folketing har betydet, at det har været umuligt at bygge huse i forbindelse med gårdene rundt omkring. Det ved hr. Erling Christensen, og han bør gå herop og indrømme, at sådan er de faktiske forhold. Det er en lov, der kvæler alt initiativ på landet. Så hjælper det kun lidt, at vi får tykke rapporter lagt frem om forholdene i landdistrikterne, når man ikke vil lempe de meget, meget komplicerede bestemmelser, der er.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Det er korrekt, at den gule lampe betyder, at der er en smule tid endnu; men den røde betyder, at taletiden er slut.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Jeg vil da håbe, at hr. Poul Nødgaard får en periode mere i kommunalpolitik, for det vil være godt for hr. Poul Nødgaard at lære lidt mere om det kommunale system, også hvad angår de aftægtsboliger, som man ville kunne

[Erling Christensen]

få til at ligge rundt omkring – med deraf følgende problemer for kommunens øvrige planlægning.

Men hr. Poul Nødgaard svarede ikke på mit spørgsmål: Hvad har man gjort f.eks. i den kommune, hr. Poul Nødgaard sidder i, med hensyn til at foretage den planlægning, som loven giver mulighed for, og hvor kommunen selv kan medvirke til udvikling i landsbyer og landsbyområder ved at lave lokalplan i landzoner? Det har jeg meget god erfaring med.

Jeg synes, det er interessant, at hr. Poul Nødgaard ikke er klar over, at man med den nye skolelov i 1958 afskaffede den stråttækte skole. Desuden indførte trekantregeringen fra omkring 1968 til 1970 kommunalreformen. Man havde altså dygtige folk ude i lokalområderne, som kunne klare tingene. Det behøvede man hverken at have Folketinget eller statsmagten til at gøre. Det kunne man godt gøre i det kommunale system. Derfor har vi fået de dygtige folk ude i kommunerne, som også kan klare komplicerede ting.

Derfor ønsker jeg hr. Poul Nødgaard en god valgkamp og forhåbentlig genvalg, således at hr. Poul Nødgaard kan nå at lære mange ting endnu vedrørende det kommunale system.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Nu skal jeg passe på med de lamper dér! Så jeg vil starte bagfra og sige vedrørende de dygtige folk, der sidder rundt omkring i kommunalbestyrelserne, at der er da nogle steder, der sidder dygtige folk, men der er også nogle, der er alt for dygtige – til at bruge penge i hvert fald. For hvis hr. Erling Christensen tager i betragtning, hvad der igennem årene er sket med hensyn til at forhøje skatteprocenterne i kommunerne, så er det let nok at lave forskellige ting i kommunerne – vidt forskellige. Man kan være enig eller uenig om, hvorvidt de skal laves eller ej. Men realiteternes verden er, at det kommunale skattetryk er steget eksplosionsagtigt.

Så laver både den tidligere og den nuværende regering noget lovgivning om, at kommunerne skal holde uændrede skatter, og når de så ikke gør det, siger man: Nå, men det er der så ikke noget at gøre ved. Det er sådan, det foregår herinde.

Der er jo hverken i den nuværende regering eller i den tidligere nogen, der har håret nok på brystet til at komme efter kommunerne, når de bruger flere penge, end de rent faktisk må. Toget kører videre i kommunerne, og det er en af de ulemper, der har været ved, at vi har fået de meget, meget store kommuner. Man føler, at man simpelt hen kan alt, og det kan man jo ikke, for der er en grænse for, hvor langt en befolkning rent ud sagt kan trække det økonomiske læs.

Ved hr. Erling Christensen og det store Socialdemokrati ikke, at der er rigtig mange danske familier, der er særdeles hårdt pressede økonomisk, og for hvem en lille bitte forhøjelse af skatteskruen måske betyder, at de må gå fra hus og hjem? Jeg ved det, men tilsyneladende er der mange socialdemokrater, der ikke ved, at tingenes tilstand på det økonomiske område er, som jeg her har beskrevet det.

Inden den røde lampe begynder at lyse, vil jeg slutte med at sige vedrørende by- og landzoneloven: Jeg ved godt, at der kan laves en lokalplan i et landområde, men det er jo fantastisk kompliceret, at fordi man ønsker at lægge et enkelt hus f.eks. ved en gård, skal hele det kæmpeapparat, det er at få en lokalplan op at stå, sættes i gang. Dér synes jeg godt at man kunne være lidt mere fleksibel, og det er det, jeg efterlyser. Nu lyser lampen, og derfor går jeg ned.

(Kort bemærkning).

Erling Christensen (S):

Når hr. Poul Nødgaard taler om skatteskruen, kan jeg bare stille et enkelt spørgsmål: Hvorfor stemte Fremskridtspartiet så ikke for skattereformen i foråret? Så kunne vi have undgået denne diskussion.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Hr. Erling Christensen ved udmærket, at vi ikke skal have en skattepolitisk debat nu. Vi er ved at behandle et forslag om frikommuneforsøg.

Men jeg vil svare overordnet på spørgsmålet: Den skattereform, som regeringen lagde frem, ved hr. Erling Christensen godt er totalt ufinansieret. I 1990, inden det sidste folketingsvalg, var man meget tæt på et skatteforlig

[Poul Nødgaard]

mellem hr. Svend Auken, der jo var leder af Socialdemokratiet dengang, og den tidligere regering. Man gik pludselig fra hinanden, fordi hr. Svend Auken sagde, at Socialdemokratiet aldrig går med til en skattereform, der ikke er finansieret krone for krone. Hvad skete der? Vi fik en skattereform, der bestemt ikke er finansieret på nogen som helst måde. Det er uansvarligt. Og hr. Erling Christensen ved, hvilken gældsætning Danmark løber ind i, når vi møder med det ene store underskud på statsbudgettet efter det andet.

Jeg tror, det er på torsdag, vi skal behandle finansloven. 56 mia. kr. i budgetteret underskud! Det er al den dårlighed med hensyn til det økonomiske, Fremskridtspartiet vender sig imod, og det burde det danske Socialdemokrati også gøre.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Det er korrekt, at dagsordenspunktet handler om visse frikommuneforsøg og ikke om skatten.

Vi går tilbage til ordførerrækken. Hr. Bilgrav-Nielsen har ordet.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Det Radikale Venstre kan støtte lovforslaget.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg er helt enig med de ordførere, som har beskrevet frikommuneperioden som en meget spændende kommunal periode, en periode, hvor man har afprøvet grænser, hvor ideerne har fået lov til at boble, og hvor vi også har fået nogle erfaringer med hensyn til, hvordan man i øvrigt kan indrette det kommunale arbejde.

Derfor synes jeg, at vi i forhold til det videre arbejde skal tage udgangspunkt i den kendsgerning, at her blev vi lidt klogere på, hvad det egentlig er for nogle redskaber, man kan tage i brug i det kommunalpolitiske arbejde.

Der er blevet stillet nogle spørgsmål. Blandt andet spurgte hr. Torben Rechendorff, hr. Erling Christensen og vel egentlig også fru Else Winther Andersen: Hvad sker der så nu, hvor vi er ved at være ved afslutningen på perioden?

Ja, for det første er vi jo gået i gang med en evaluering, og den foregår på baggrund af de beslutninger, der har været truffet i den ar-

bejdsgruppe, der har beskæftiget sig med det. Derfor er vi i løbet af foråret – jeg vil skyde på, at det bliver i marts – klar til at afgive en redegørelse, som vil indeholde en lang række oplysninger. Jeg kan lige for at give en fornemmelse af det skitsere nogle af dem:

For det første vil der være en redegørelse for resultaterne af de enkelte frikommuneforsøg, og der vil desuden være en redegørelse for de afslag, der er blevet givet, og man vil også komme lidt ind på, hvorfor der er blevet givet afslag. Der vil jeg godt føje den bemærkning til, at det jo i vid udstrækning har været på baggrund af vurderinger fra den tidligere regering. Derfor behøver der ikke at være noget partipolitisk skisma os imellem omkring dette her.

Dernæst vil der være en oversigt over ny lovgivning, der er vedtaget som følge af frikommuneforsøgene, og der vil også være en oversigt over generelle forsøgsbestemmelser i lovgivningen. Og frikommunernes og ministeriernes vurdering af frikommuneprojektet som helhed vil selvfølgelig også komme til at spille en meget stor rolle i den redegørelse, jeg giver.

Der vil være mange forskellige indfaldsvinkler. Der vil f.eks. være overvejelser om, hvorvidt projektet overhovedet har levet op til sin målsætning. Det fremgår allerede af debatten her i dag, at det er de fleste vel egentlig klar til at svare ja til uden særlig mange nuancer. Der vil derudover også være nogle overvejelser om, hvorvidt projektet har været tilrettelagt godt nok, og der vil også – og det lægger jeg selv meget stor vægt på – være nogle overvejelser om, hvorvidt ministerierne har været forsøgsvillige nok.

Vi vil komme ind på en masse andre ting i den forbindelse. Det er blot for at give en fornemmelse af, hvad det er for nogle tankegange, der vil ligge bag evalueringsarbejdet.

Der tror jeg først og fremmest det er vigtigt, at man også gør sig klart, at redegørelsen vil omhandle spørgsmålet om, hvorvidt vi på nuværende tidspunkt er rede til at udnytte de positive erfaringer fra frikommuneprojektet. Jeg tror, at man allerede nu kan konkludere, at forsøgsvirksomhed i kommunerne som grundlag for fremtidig lovgivning er et meget stort gode.

Derfor må det gå ud på, at vi sikrer os, at der i al fremtidig lovgivning bliver forsøgsparagraffer i de enkelte love, så vi hele tiden kan få

[Indenrigsministeren]

afprøvet nye ideer inden for enkeltområderne. Det tror jeg mere på end på det, som jeg kunne høre som en underliggende tone først og fremmest i Venstres indlæg: at der slet ikke er grund til at afslutte den egentlige, officielle frikommuneforsøgsperiode.

Derudover vil jeg godt føje til, at vi jo allerede i en lang række love er i gang med ikke blot at indføre, men også at efterleve forsøgsparagrafferne, der er en slags implementering af den nye tænkning, der er blevet resultatet af frikommuneprojektet.

Så jeg ser med stor forventning frem til det arbejde, som vi skal gøre sammen i Folketingets Kommunaludvalg, og den debat, som vi skal have her i Folketinget, og som bliver afrundingen på den store frikommuneforsøgsrunde. Jeg mener at kunne konstatere, at frikommuneprojektet allerede nu har sat sig varige spor i den måde, vi tænker på på kommunalområdet, og den måde, vi opererer på i det daglige praktiske arbejde.

Derfor er der al mulig grund til, at alle vi, der har været positive over for denne runde, også kvitterer over for hinanden med hensyn til, at det var godt, at vi gav muligheden for forsøgsvirksomhed så meget luft under vingerne.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Jeg vil gerne sige tak til ministeren for svaret vedrørende forsøgsvirksomhed og de tanker, regeringen har om, at det så kan komme til at ligge som en forsøgsparagraf i den enkelte lovgivning. Men jeg vil godt fremhæve, at så bliver det den enkelte minister, der inden for sit ressortområde bestemmer, hvad der skal være forsøg om. Det kan da ikke undgå at blive en ret kraftig indsnævring i forhold til det, vi har i dag, hvor vi har et bredt spektrum og kan lade fantasien og kreativiteten råde her, og det kan jeg kun se som noget dårligt i forhold til det, vi har nu.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Man kan selvfølgelig altid diskutere, hvor længe en forsøgsperiode skal vare, men at forestille sig en forsøgsperiode med open end – det er vel det, der ligger i fru Else Winther Andersens indlæg – synes jeg ikke er fornuftigt. Jeg siger det også, fordi vi i det lange løb ikke kan

leve med et system, hvor alle kommuner som forsøg kan fravige alle love.

Nu har vi haft en forsøgsperiode. Vi er blevet klogere af det, og vi har måske også gjort den erfaring med hinanden, at det er en god og fornuftig måde at angribe arbejdet på, at man også sørger for, at der i de enkelte love er nogle udveje for at implementere nye tankegange. Men derudover må jeg nok sige, at jeg ikke er tilhænger af tanken om, at man bare skal kunne køre videre i det uendelige. Nu skal vi gøre det konkret i den enkelte lovgivning. Det er det, der bliver det næste arbejde, og det tror jeg også vi vil få meget stor fornøjelse af.

Erling Christensen (S):

Det er en interessant debat, der nu her rejser sig omkring frikommuneforsøgene. Når jeg ikke kom ind på det i min ordførertale, så var det, fordi jeg personlig følte, at det var en debat, vi burde tage, når vi har redegørelsen fra ministeren.

Det er jo ikke fremmed for nogen af ordførerne, at frikommuneforsøget i hele sin periode har kørt under borgerlige regeringer, og at det nu er en socialdemokratisk minister, der skal sætte punktum. Men i mange år har jeg som ordfører fulgt denne debat. Jeg har ikke lige på stående fod antallet af frikommuneforsøg, der er i gang, og godkendte regulativer, men min hukommelse skulle være meget dårlig, om ikke det ligger oppe i nærheden af 400 forsøg, som kører.

Derfor har vi også mange gange diskuteret det problem, der ligger i at have en så stor mængde forsøg kørende, med den tidligere indenrigsminister, nemlig spørgsmålet om retssikkerhed, det enkelte menneskes retssikkerhed, f.eks. når vedkommende flytter fra én kommune til en anden, hvordan reglerne da er i de enkelte kommuner. Kommunalfolk er i hvert fald bekendt med, at der er et flyttemønster på ca. 10 pct. om året. Det er både internt i kommunerne og eksternt, men det er mange mennesker, der flytter hvert år. Og lovgrundlaget er forskelligt for de enkelte kommuner.

Den diskussion har vi haft mange gange, og min fornemmelse har klart været, at også den tidligere regerings holdning var, at når de otte år var gået, var det slut. Så var det, som ministeren siger, et spørgsmål om at give de enkelte ministre mulighed for at godkende forsøget.

[Erling Christensen]

Så er det altså meget, meget interessant, at Venstres ordfører på dette lovforslag siger: Hvis det er den enkelte minister, der skal bestemme, bliver det meget dårligt. Jeg kan ikke lade være med at more mig lidt, for det er jo en diskussion, som vi har haft ved hvert eneste frikommunelovforslag her, og hvor jeg som Socialdemokratiets ordfører har spurgt: Hvorfor er denne forsøgsansøgning ikke med i dette lovforslag? Hvor ligger denne ansøgning? Ja, så kunne vi få at vide, at den lå hos den enkelte minister, som havde stoppet det, en af den borgerlige regerings ministre.

Nu står Venstres ordfører så her og giver mig ret i de synspunkter, som jeg fremførte, da man havde en borgerlig regering. Det synes jeg er interessant. Men i den socialdemokratisk ledede regering er der da ingen tvivl om, at vi med meget større åbenhed vil se på de muligheder, som de enkelte ministre får for at give tilladelse til forsøg. Det er jeg helt sikker på.

Torben Rechendorff (KF):

Nu kender jeg ikke noget nærmere til, hvor tærsklen for, hvad hr. Erling Christensen synes er interessant og ikke interessant, ligger, men jeg har lyst til at understrege, at jeg synes, det er vigtigt, at vi nu til foråret ser ministerens evalueringsrapport. Så tager vi stilling til, hvordan vi så kommer videre, og jeg fornemmer efter debatten i dag, at der er et stort flertal i Folketinget, der ønsker, at der skal være vide rammer og mange muligheder for forsøgsvirksomhed både i primærkommuner og i amtskommuner, og det synes jeg er det vigtige.

Om det skal være sådan, som ministeren synes at hælde til, at der i al slags lovgivning, som vedrører kommunerne, er forsøgsbestemmelser, eller der skal være en generel bemyndigelse, kan jeg ikke overskue på nuværende tidspunkt.

Jeg vil dog godt spørge ministeren: Hvad er grunden til, at ministeren så siger: Nu skal det jo ikke være sådan, at der kan laves forsøgsvirksomhed inden for en hvilken som helst lov, vel at mærke: som administreres af kommunerne. Hvorfor ikke det?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Hr. Torben Rechendorff overfortolker, hvad jeg sagde.

Det, der var min pointe, var, at en forsøgsvirksomhed vel ikke bør fortsætte i det uendelige. Og min pointe – som i øvrigt svarer ganske godt til den socialdemokratiske ordførers – går ud på, at hvis man i et meget langt forløb bliver ved med at kunne afvige fra alle regler i alle love, er der et problem med hensyn til retssikkerheden. Derfor vil den balancerende, der bliver nødvendig, ligge mellem hensynet til retssikkerheden og den lyst, som jeg i denne forsamling kan mærke at vi er fælles om i forhold til gerne at ville kunne fortsætte med forskellige typer forsøg.

Den balance vil jeg godt give tilsagn om at vi skal finde sammen. Jeg tror, det er meget vigtigt på dette område, at der er meget brede politiske flertal bag. Derfor har jeg også med glæde noteret mig de mange positive ting, der er sagt under debatten her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 1:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en dansk international brigade.

Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup).
(Fremsat 6/10 93).

Sammen med denne sag foretoges de under 7 og 8 på dagsordenen opførte sager, nemlig

7) Første behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.

Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup).
(Fremsat 6/10 93).